

صنایع

دستی

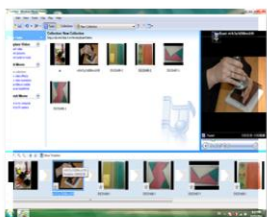
خراسان

پروژه ی طراحی و ساخت کیف

پودمان های مرتبط با این پروژه:

- ✓ پودمان صنایع دستی
- ✓ پودمان فناوری اطلاعات و ارتباطات
- ✓ پودمان شهروند الکترونیک 1
- ✓ پودمان شهروند الکترونیک 2
- ✓ سایر پودمانهای پایه هفتم مورد نیاز در این پروژه
- ✓ و کاربرد در بازارچه

برخی از شایستگی هایی که در این پودمان بدست می آورید:

- ✓ کارگروهی و مسئولیت پذیری و مدیریت منابع در انجام کارها
- ✓ دوخت چرم
- ✓ آشنایی با مشاغل مرتبط با چرم
- ✓ تولید یک کیف برای استفاده یا فروش

تاریخچه ی صنعت چرم: پوست تنها کالایی است که از بدو پیدایش انسان بر روی زمین همواره با او بوده است. از پوست به عنوان وسیله پوششی و وسیله حفاظتی در برابر گرما و سرما و گاهی به عنوان وسیله داد و ستد (پول) و زمانی نیز به عنوان زیورآلات استفاده می‌شده است. غارنشینان اولیه چرم را به عنوان یکی از سرمایه های بسیار با ارزش خود می‌دانستند.

تاریخچه صنعت چرم در ایران: تحقیق در مورد لباس ایرانیان نشان می‌دهد که در 1500 سال قبل از میلاد ایرانیان از پوست حیوانات برای یادداشت، تهیه لباس، کفش، لباس جنگی و... استفاده می‌کرده اند.

اولین کارخانه چرم سازی در ایران در سال 1312 تاسیس شده است.

صنعت چرم در خراسان: استان خراسان رضوی و شهرستان مشهد نیز به عنوان یکی از قطب های صنعت چرم سازی کشور محسوب می‌شود؛ این صنعت با توجه به رونق دام پروری در این منطقه ظرفیت بالایی در تبدیل شدن به یکی از صنایع مهم تکمیلی استان و کشور را دارد. چرم مشهد تنها تولید کننده چرم در ایران است که مراحل تولید محصولات به طور کامل در کارخانه انجام می‌شود و به عنوان بزرگ ترین تولید کننده محصولات چرمی کشور در این سال ها محصولات هم چون چرم گوسفندی، چرم بزی، چرم گاوی، البسه چرمی و مصنوعات مختلف چرمی را با بالاترین کیفیت از چرم کاملاً طبیعی تولید کرده است. چرم طبیعی از پوست حیوانات به دست می‌آید. این حیوانات می‌تواند گوسفند، گاو، بز، شترمرغ، مار و ... باشد.

چرم سازی یا دباغی فن آماده سازی و پرداخت پوست حیوانات برای تبدیل آن به چرم است. فرایند دباغی، پوست فسادپذیر را به یک ماده طبیعی پایدار، دائمی و انعطاف پذیر برای کاربردهای گوناگون تبدیل می‌کند.

چرم اصل را چگونه تشخیص دهیم

چرم را لمس کنید چرم طبیعی بسیار نرم و منعطف است. چرم را بو کنید چرم طبیعی بوی مشخص و خاص دارد که هرگز نمی‌توان از آن کپی‌برداری کرد. به بافت چرم نگاه کنید اگر گره‌ها، خلل و فرجهای آن طبق الگویی قابل شناسایی باشد، چرم مصنوعی است.

وقتی به قسمت‌های مختلف چرم طبیعی دست بزنید چرم یکدست نیست یعنی بعضی جاها نازک است و بعضی جاها ضخیم است. چون قسمت‌های مختلف پوست دام ضخامت‌های متفاوتی دارند. در حالی که چرم مصنوعی چون با دستگاه درست می‌شود کاملاً حالت یکدست دارد.

وقتی چرم طبیعی را زیر نور بگیرید به‌طور یکدست نور را منعکس نمی‌کند و بعضی جاهای چرم مات و بعضی جاها براق به نظر می‌رسد.

روش شستشو و تمیز کردن چرم

به هیچ وجه نباید چرم را در ماشین لباسشویی شست بلکه البسه چرم خود را به يك خشکشویی معتبر بسپارید. در خانه نمی‌توان چرم را شست چون اگر به پشت چرم آب برسد چرم نرمی و لطافت خود را از دست می‌دهد و دیگر همچون گذشته انعطاف‌پذیری نخواهد داشت و خشك می‌شود. گردو غبار دشمن چرم است و شما باید هر چند وقت يكبار روی آن را تمیز کنید. برای این کار کافی است که یک قاشق مرباخوری شامپو بچه را با آب ولرم و 3 تا 4 قطره سرکه مخلوط کنید و آرام روی چرم بکشید و سپس با آب معمولی شامپوها را پاک کنید و بعد با يك پارچه خشك کنید. در نهایت می‌توانید با واکس‌های معمولی روی چرم را ماساژ دهید.

فرایند تولید کیف چرمی

1- کاربرد چرم و بررسی نیازها: از چرم در ساخت کفش، کاپشن، جاکلیدی، دست بند و... استفاده می‌شود. یکی از پرکاربردترین وسایل چرمی کیف پول است که باعث حفظ پول، که یکی از سرمایه‌های ملی هر کشوری هست می‌شود.

2- بررسی اطلاعات و راه حل ها، و انتخاب راه حل نهایی

با توجه به اینکه تنوع کیف پول از نظر سایز و طرح بسیار متنوع می باشد با توجه به اهداف و علایق، طرح مورد نظر را انتخاب و طراحی می شود.

3- شیوه ی اجرای تولید کیف چرمی

وسایل مورد نیاز برای دوخت یک کیف پول را فراهم می کنیم.

آستر

تخته

مشتی

سمبه

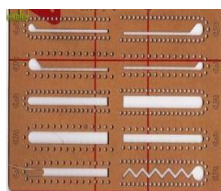
نخ موم زده

چرم طبیعی

شابلون

شابلون

قیچی و کاتر

خودکار نقره ای

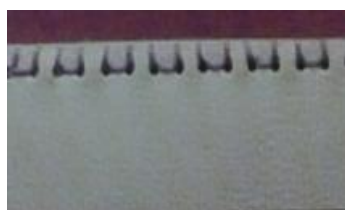

سوزن کوبلن بافی

چسب آهن

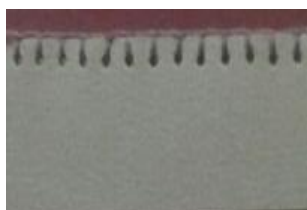
آموزش چند نوع کوک برای دوخت کیف های چرمی:

دوخت رومی

دوخت زیگزاک

دوخت دندان موشی

دوخت بخیه

دوخت کج

دوخت ضربدر

دوخت زنجیره

دوخت ساقه دوزی

کیف شماره دو

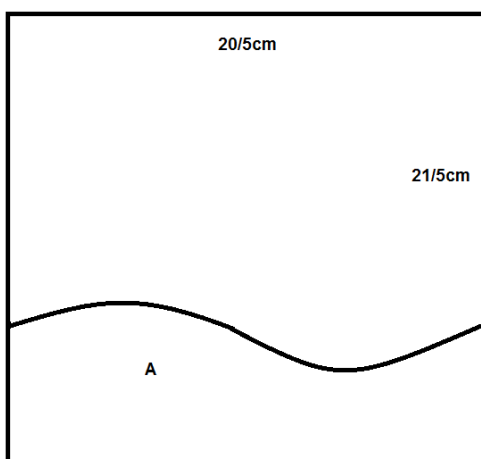

کیف شماره یک

ابتدا بر روی چرم مورد نظر الگوی شماره یک را کشیده برش می زنیم. (تمام برش ها بدون جای دوخت می باشد و دقیقا اندازه الگو برش می خورد.)

اگر کیف شماره یک مد نظر باشد قسمت A الگو را روی یک چرم رنگ دیگر کشیده و برش می زنیم بعد آن در روی چرمی که به ابعاد 20/5 در 21/5 برش زدیم با چسب آهن می چسبانیم و بعد محل دوخت در قسمت منحنی چرم را علامت گذاری و بعد سمبه کاری کرده و با دوخت دلخواه مجددا وصل می کنیم.

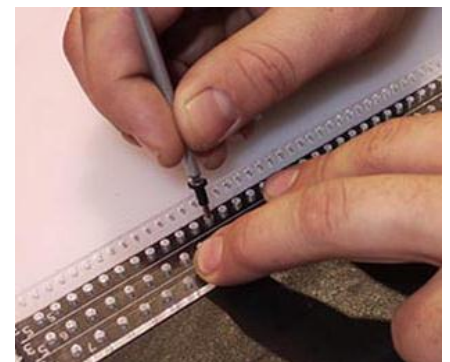
برای تهیه کیف شماره ی دو ابتدا منحنی را بر روی چرم 20/5 در 21/5 کشیده و بعد محل دوخت را بر روی منحنی علامت گذاری و بعد سمبه کاری کرده و دوخت دلخواه را بر روی آن ایجاد می کنیم.

الگوی شماره یک

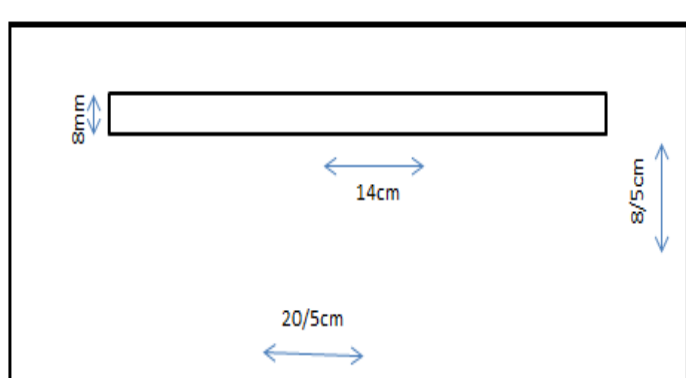
شیوه سمبه زنی

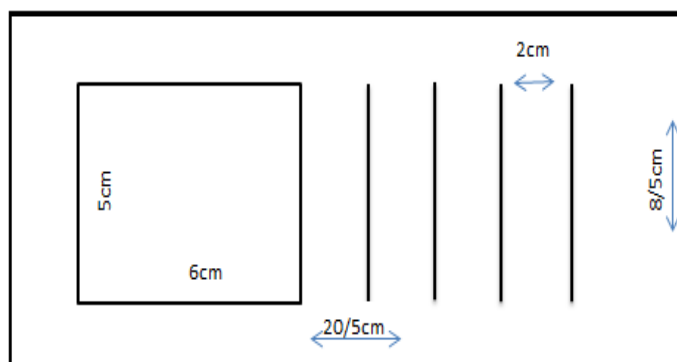
شیوه علامت گذاری محل سمبه زن

جای عکس و جای کارت:

الگوی شماره ی سه و چهار را به روی چرم منقل می کنیم

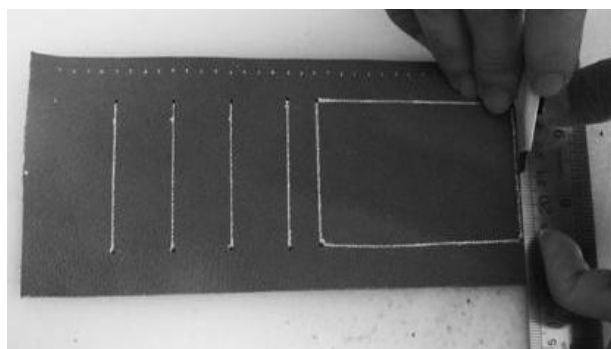
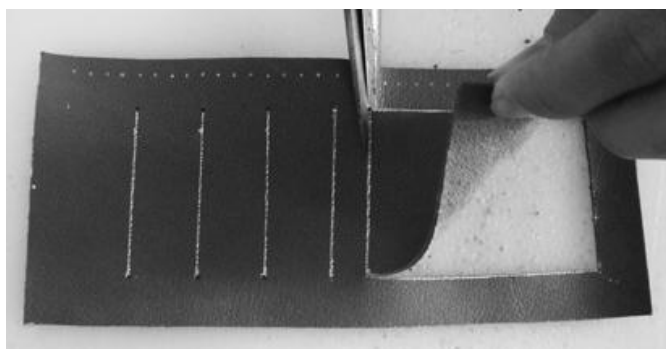

الگوی شماره چهار

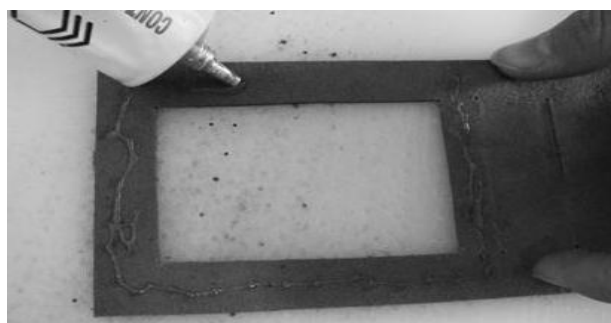
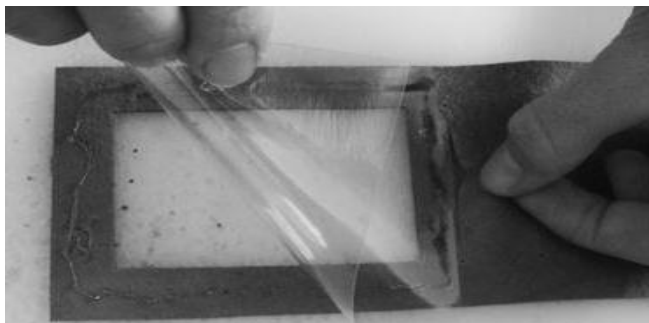

الگوی شماره ی سه

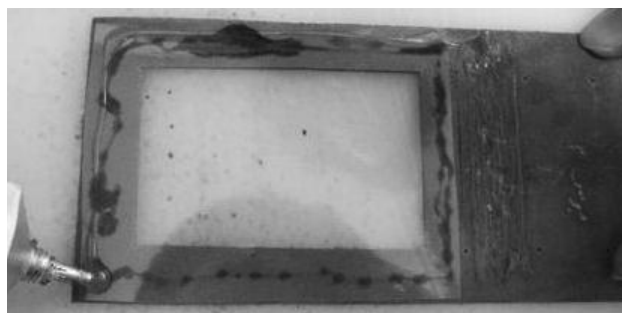
برای آستر کشی باید کادر جای عکس کاملا از چرم جدا شده و جای کارت ها برش بخورد. برای این کار ابتدا سر و ته خط برش را با سمبه 1 سوراخ زده ، سپس بوسیله کاتر یا قیچی برش می زنیم و محل دوخت لبه را با خودکار نقره ایی علامت گذاری می کنیم.

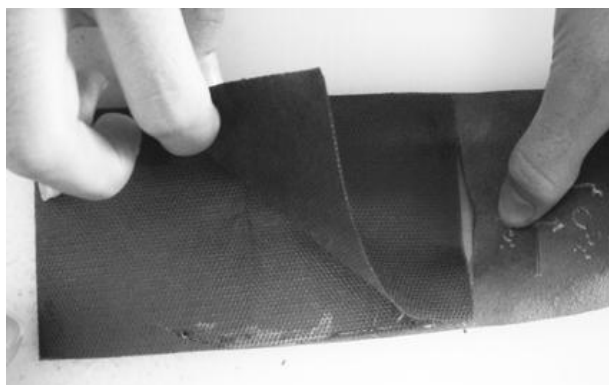
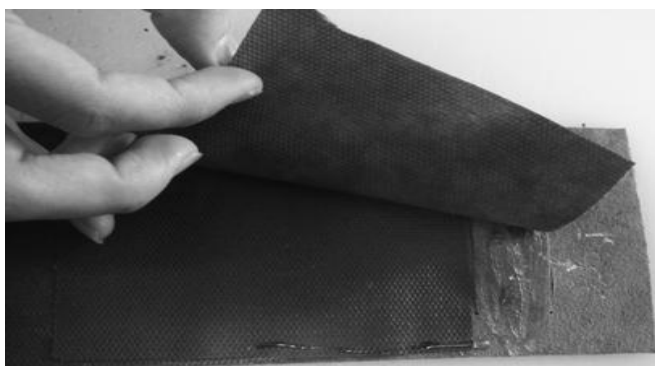
بعد از پشت چرم ، دور تا دور کادر جا عکسی چسب خورده و طلق به آن چسبانده می شود

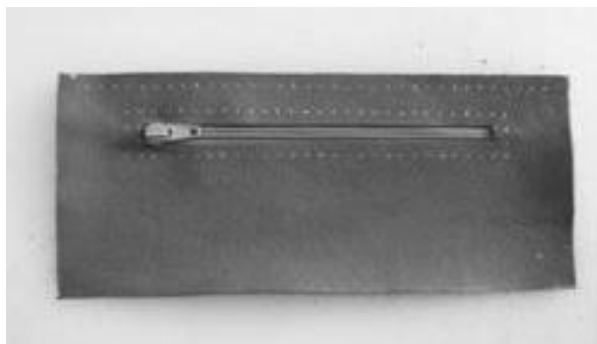
برای ایجاد محفظه جای عکس، از طرف جا عکسی از سر برش دوم چسب زده و دور تا دور جا عکسی نیز چسب می خورد و از سر همان برش، آستر زده می شود. اندازه آستر جا کارتی ها $8/5*10$ سانتی متر است (پشت جا عکسی آستر می آید).

سه آستری دیگر به اندازه $8/5*10$ برای جا کارتی های دیگر برش زده و مانند جا عکسی سه محل دیگر جا کارتی رو هر کدام جداگانه آسترکشی می کنیم. و در نهایت از بالا تا پایین رو یک آستری سرتاسر بدهید تا تمام آسترهای قبل رو بپوشاند.

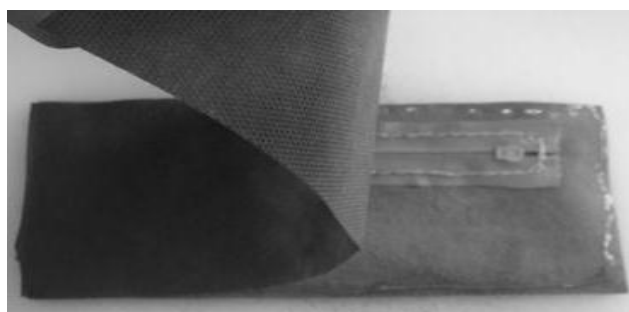
برای اتصال زیپ: ابتدا باید شیار زیپ چیده شود و کاملا از چرم جدا شود. سپس از پشت چرم دور تا دور شیار زیپ چسب می خورد. و زیپ به آن چسبانده می شود به گونه ای که زیپ کاملا وسط کادر قرار گیرد. و دور تا دور زیپ به کمک خط کش شابلونی علامتگذار شود.

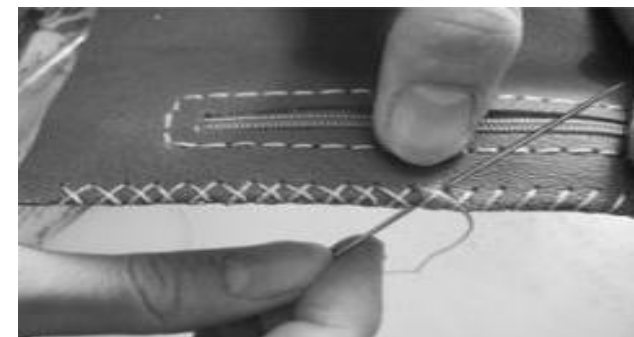
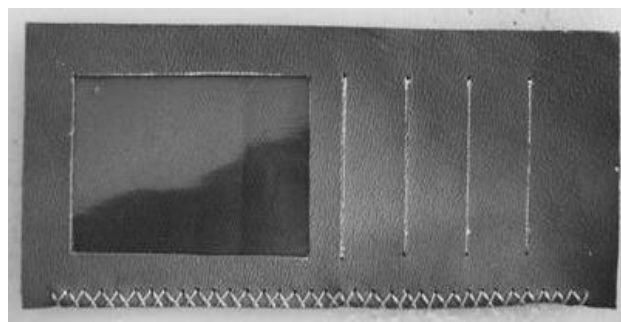
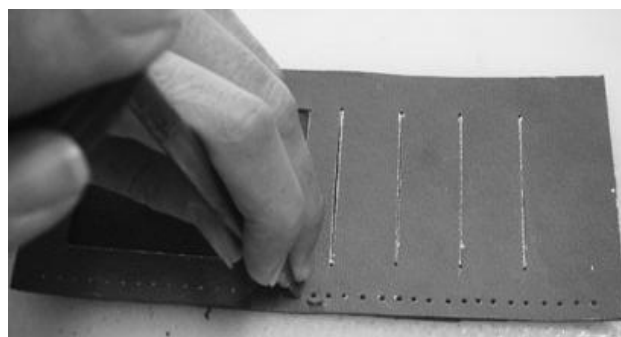
پس از آن دور تا دور زیپ با سنبه شماره 1 سوراخ کرده و دوخته می شود، برای زیپ از دوخت بخیه استفاده می شود.

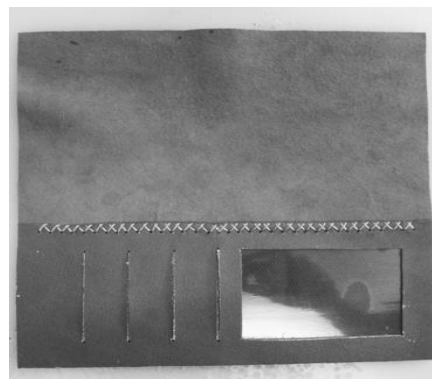
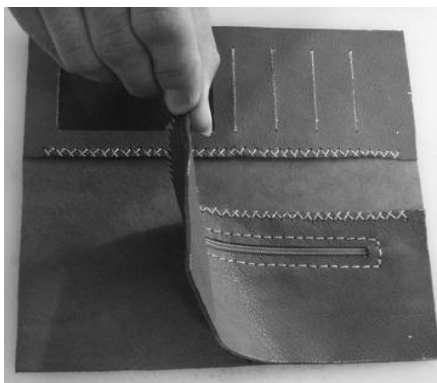
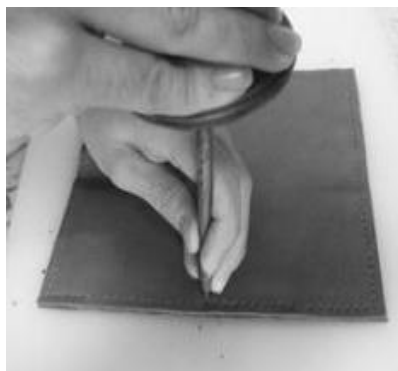
پس از دوخت دور زیپ ، از پشت چرم دور تا دور تکه زیپ ، باریک چسب خورده و آستر به آن چسبیده می شود.

حال لب هر دو کار را سوراخ کرده و و هر دو دوخته می شوند.

اکنون که جیب ها آماده شد نوبت به دوخت نهایی می رسد. حالا باید دور دو تکه کامل شده (تکه زیپ دار و تکه جا عکسی) را چسب زده و بر روی بدنه اصلی چسباند. در پایان دور کیف سوراخ شده و دوخت نهایی زده می شود.

کیف پول مردانه:

شکل ب

شکل الف

ابتدا بر روی چرم مورد نظر الگوی شماره یک را کشیده برش می زنیم و پشت آن را آستر چسبانده و بعد لبه ی بالایی را سمبه کاری و دوخت می زنیم.

25*10cm

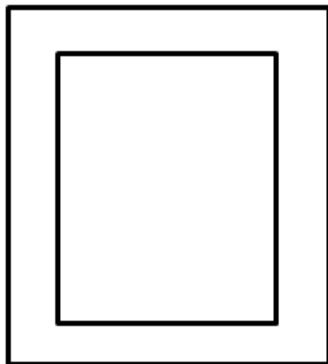
الگوی شماره یک

الگوی شماره ی دو و سه و چهار را هم بر روی چرم قرار داده و بعد از برش کاری مانند کیف چرمی زنانه محل زیپ جا کارتی و جای عکس را آماده و آستر کشی می کنیم و لبه ی ورودی هر کدام را سمبه زده و دوخت می زنیم.

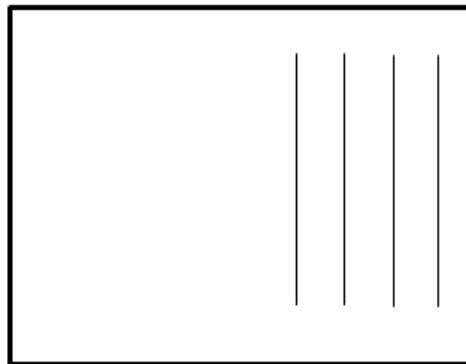
اندازه ی کادر الگوی شماره یک و دو $10*11\text{cm}$ طول برش جا کارتی هر کدام 8cm با فاصله ی $1/5\text{cm}$

طول جای زیپ 8cm به عرض 8mm و فاصله از لبه کار $1/5\text{cm}$ اندازه ی کادر الگوی شماره سه $8*10\text{cm}$

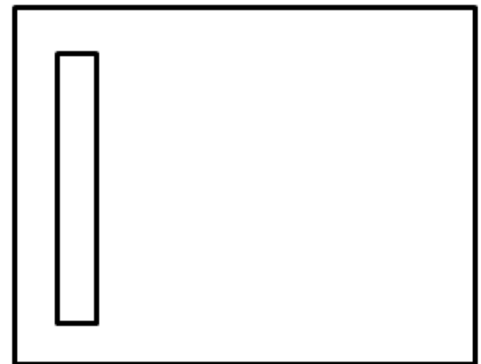
جای کارت آن $8/5*6/5\text{ cm}$

الگوی شماره چهار

الگوی شماره سه

الگوی شماره دو

از الگوی شماره ی یک یکبار دیگر برش زده و پشت آن را آستر می چسبانیم بعد سه تکه ی آماده شده (از الگوی شماره یک، دو، سه) را مطابق شکل ب روی آن قرار داده و لبه ی بالایی آن را سمبه زده و دوخت می زنیم.

در نهایت کار آماده شده ی داخلی را بر روی چرم رویه قرار داده و سه طرف باقیمانده را سمبه زده و دوخت می زنیم.

4- آزمایش و ارائه کیف پول

با قرار دادن پول و عکس و کارت کیف پول را امتحان نموده و در صورت نداشتن عیب و نقص آن را در بازارچه ارائه می نماییم.

کار کلاسی: توسط گروه خود برای جا کلیدی زیر الگوی مورد نیاز راطراحی کنید.

بیشتر بدانید

چرم‌سازی عبارتست از تهیه چرم از پوست حیوانات و جانوران بوسیله پاره‌ای مواد شیمیایی و اعمال فیزیکی و شیمیایی، که پوست از حالت ابتدایی خارج شده و به صورت ثابت و فاسدنشدنی در بیاید. به عبارت دیگر چرم‌سازی تغییر شکل دادن به پوست به کمک مواد دباغی و عملیات فیزیکی و شیمیایی و تهیه چرم است.

مراحل ساخت چرم به روش سنتی

تهیه پوست: در روش سنتی تولید چرم، بیشتر از پوست گاو برای تبدیل به چرم استفاده می‌کنند زیرا این نوع پوست نرم‌تر از پوست گاو میش و ضخیم‌تر از پوست گوسفند است و در مرحله لشن‌زنی و سایر مراحل برای تبدیل به چرم، امکان صدمه دیدن پوست کمتر است. از سوی دیگر محصولاتی که با این نوع چرم ساخته می‌شود، مرغوب‌تر است.

شستشو: پوست‌ها را برای تبدیل به چرم باید به حالت طبیعی خود بازگرداند، به همین منظور آنها را ۳ الی ۶ روز در آب ننگه می‌دارند تا نمک از پوست خارج شود، و حالت خشکی آن از بین برود.

موگیری: در این مرحله پوست‌ها را که به حالت طبیعی درآمده‌اند ۳ الی ۱۰ روز در محلول آرد جو یا آهک نگهداری می‌کنند، این عمل باعث تخمیر پوست می‌گردد به طوری که مو از آن به راحتی کنده می‌شود. از این مرحله به پوست‌ها توله آهکی نیز گفته می‌شود.

لشن‌زنی: برای این کار پوست را به دو میخ آویزان کرده با داس یا آرسن (چاقوی دو دسته با تیغه بلند) چربی‌ها و ضایعات را از آن جدا می‌کنند.

خوابانیدن در فضله: پوست‌ها را برای چند روز در محلولی از آب و فضله مرغ و کبوتر می‌خوابانند. این عمل باعث از بین رفتن پروتئین‌های اضافی پوست که سبب خرابی چرم می‌شوند و نرمی و لطافت و انعطاف پوست در برابر سرما و گرما می‌گردد. برای نرمی پوست از زاج نیز استفاده می‌شود.

نمک‌زنی: در این مرحله برای ثابت نگه داشتن حالت پوست و فاسد نشدن به آن نمک می‌زنند تا این مرحله به اصطلاح امروزی پوست **سالمبور** گفته می‌شود.

دباغی یا مازوکاری: برای دباغی پوست‌ها را داخل گودال‌هایی به عمق ۲ متر گذارده، به روی آنها محلولی از آب و مازو می‌ریزند و لگدمال می‌کنند. پوست‌ها برای دو دوره ۱۰ روزه، در این محلول خوابانده شده و هر روز لگدمال

می‌شوند تا مازو به خوبی وارد پوست شود. سپس آنها را در آفتاب خشک می‌کنند. از این مرحله به پوست‌ها یا توله‌های آهکی چرم گفته می‌شود.

نمک‌زنی: چرم‌ها را برای مدت ۴۸ ساعت در محلولی از آب و نمک قرار می‌دهند تا نمک به آهستگی جذب آنها شود و مانع از فساد و نابودی چرم گردد. سپس چرم‌ها را در آفتاب خشک می‌کنند.

سنگ زنی: پوست‌های نیمه خشک را بر روی تخته‌ای بعضاً به شکل هلال که به خرک مشهور است، می‌خوابانند. طرف لث چرم را با سنگ‌پا و طرف رخ چرم را با سنگ صاف معمولی می‌مالند تا بلورهای نمک از چرم خارج شود و موجب خشکی و ترکیدگی پوست نگردد سپس آنها را زیر آفتاب پهن می‌کنند تا کاملاً خشک شود.

پیه‌زنی یا پیه‌کاری: در این مرحله برای نرمی چرم از پیه آب‌شده، استفاده می‌شود.

شستشو: این عمل یک ساعت تا چند روز پس از پیه‌کاری انجام می‌شود.

رنگ‌زنی: پس از شستن نوبت به رنگ زدن چرم می‌رسد. به این منظور صاحبان چرم آنها را به رنگ‌رزی که از قدیم به این کار اشتغال داشته‌اند، می‌دهند. با آنکه رنگ‌های مختلفی وارد بازار شده‌است، رنگ‌رها همانند گذشته مایلند از رنگ نارنجی استفاده کنند تا اصالت آن را حفظ نمایند. در گذشته برای رنگ چرم‌ها از گل‌رنگ، گل و گل‌ورز استفاده می‌شد. گل‌ورز گیاه کوچک و سفید رنگ است که از کوهستان جمع‌آوری می‌شود و برای استفاده، خشک‌شده آن را ساییده با آب مخلوط می‌کنند تا رنگ نارنجی به دست آید. پس از رنگ زدن، چرم‌ها را به میله‌های چوب آویزان می‌کنند تا کاملاً خشک شود.

سنگ‌زنی: برای براق شدن چرم روی آن را با سنگ یشم که سنگی سبزرنگ و صاف است، می‌سایند. در گذشته تمام مراحل تولید چرم به روش سنتی حدوداً ۳ ماه به طول می‌انجامید.

<http://fa.wikipedia.org/wiki/>

<http://www.bartarinha.ir/fa/news/38042/>

<http://www.khorasannews.com/News.aspx?id=76382&type=2&year=1389&month=1&day=29>

http://www.nazweb.ir/news_detail_3569.html

گردآوری کننده : اکرم نقابی قوچان عتیق

دبیر کاروفناوری مشهد ناحیه یک